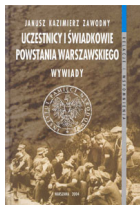

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12350,Uczestnicy-i-swiadkowie-Powstania-Warszawskiego-Wywiady.html>
2022-12-09, 17:32

Uczestnicy i świadkowie Powstania Warszawskiego. Wywiady

Janusz Kazimierz Zawodny, *Uczestnicy i świadkowie Powstania Warszawskiego. Wywiady*, Warszawa 2004, s. 428 (seria „Relacje i wspomnienia”, t. 6)

Z przedmowy Autora:

„[...] Książka stanowi zbiór wywiadów przeprowadzonych przeze mnie osobiście.

Respondenci to ludzie odpowiedzialni za decyzje rozpoczęcia powstania podjęte zarówno w Londynie, jak i w Warszawie, m.in. premier Stanisław Mikołajczyk i gen. Tadeusz „Bór”-Komorowski; uczestnicy walk z bronią w rękę; lotnicy pod brytyjską komendą niosący pomoc Warszawie; dyplomaci w Waszyngtonie i Moskwie, w Rzymie i Londynie. Jako uczestnik powstania, a później politolog i profesor amerykańskich uniwersytetów, zbierałem te wywiady w sześciu krajach w latach 1965–1972 (w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie, w Anglii, Francji, Niemczech i Włoszech). W Polsce w okresie PRL obiektywne zbieranie materiałów na temat Powstania Warszawskiego nie było możliwe. Od 1944 roku żyję na emigracji.

Wywiady z Polakami nie były łatwe. Jak zwykle w sytuacjach kontrowersyjnych mieli „pasję do prawdy, ale odmienne percepcje dowodów”. Wywiady prowadziłem w różny sposób. Dawałem respondentowi do wyboru albo do dyspozycji mikrofon, albo sporządzanie autorskich notatek verbatim podczas wywiadu.

[...]

Mimo, że z wieloma wypowiedziami nie mogłem się zgodzić, nie wdawałem się w dyskusje ani też nie kwestionowałem ich treści, celem bowiem wywiadów było archiwalne zbieranie wypowiedzi respondentów, bez interpretacji prowadzącego wywiady.

[...]

Treść i przebieg wywiadów były różne: od pasji powtórnego przeżywania walki aż po ostrożny język dyplomatów. Im większa była wiedza o decyzji powstania – tym większa istniała niechęć do udzielenia wyczerpującego wywiadu (dotyczy to np. gen. Tadeusza Pełczyńskiego).

Jeśli Czytelnik wywiadów ma zdanie odmienne od wyrażającego własny pogląd respondenta, to niekoniecznie przeczy to mojemu pogładowi, gdyż po prostu przekazuję to, co usłyszałem, i nie ponoszę odpowiedzialności za wypowiedzi i poglądy respondentów”.

*

**

Prof. Janusz Kazimierz Zawodny (ur. 1921 w Warszawie), żołnierz Września 1939 r., członek ZWZ-AK ps. „Miś”, porucznik II Korpusu PSZ gen. Władysława Andersa, politolog, historyk. W powstaniu warszawskim dowódca plutonu w batalionie AK „Łukasiński” na Starym Mieście, następnie w Śródmieściu zastępca dowódcy kompanii „Koszta”. Dwukrotnie ranny. Odznaczony Krzyżem Walecznych i orderem Virtuti Militari V kl. Doktorat obronił na Stanford University. Wykładowca m.in. Princeton University i ST Antony’s College w Oxford University. Szef katedry stosunków międzynarodowych w Claremont Graduate University i Pomona College.

Autor przetłumaczonej na 14 języków fundamentalnej pracy poświęconej zbrodni katyńskiej „Death in the Forest. The Story of Katyn Forest Massacre (1962, wyd. polskie 1989) a także monografii powstania warszawskiego „Nothing but Honour. The Story of Warsaw Uprising, 1944” (1978, wyd. polskie 1994). Wydawca i redaktor prac z dziedziny stosunków międzynarodowych.

W 2003 r. został uhonorowany ustanowionym przez Prezesa IPN tytułem Kustosza Pamięci Narodowej.

Gdzie kupić publikacje: